

صاحبی، مدیری، محرری:

اسلامك نفعنه خادم مقالات
مع الت شكر قبول ونشر اولونور
يا زالك شخصيتي دكل، يا زالك اهيتي
نظردقه آلتير .
كلن يا زالك دن شايان قبول كورولنر:
تاريخ ميراميله درج ايديلير .

عدد: ۲۱

نسخه سی ۱۰

غروشدر

محفصل

۱۳۳۸

علمی، ادبی، اجتماعی و شیعیه

شهری مجموعه در

۱۳۴۰ رجبیه مخصوص نسخه

اداره خانه سی: آقهرایده
ملا کورانی محله سنده مهتر
سوقاغنده ۳ نومرولونخانه

مرکز توزیعی:
باب عالی جاده سنده (اتحاد
تجارت) کتبخانه سی

آبونه بدلی:
سنه لکی ۱۲۰ غروش
آلتی آلتی ۶۰
اوج آلتی ۳۰

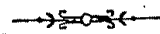
جلد: ۲

مترجمان:

محفصل علمی: طبقات مجتهدین - اسکلیلی محمد عاطف - لسان فن و شرعه طیبیت - محمد عزت .
محفصل تاریخی و اجتماعی: حضرت فاطمه نك جیازی و ذرکونی - طاهر المولوی . عبدالله بن جحش - طاهر المولوی .
مولویك مناقبتدن - فرج دون نافذ . بابیلک - احسان محوی . جنوبی هندستان مسلمانلری ،
مولیلاهر - سعدی .
محفصل ادبی: عبدالله جودت بکک برتذ کره سی و جوابی - طاهر المولوی . فضولی - سعید المولوی . دوشوندم -
عبدالعزیز محمدی . غزل - محی الدین رائف . غزل - محمد صادق . شعر و قادی - فکری . ویران
معدلز - عیسی روحی . تله ماق ترجمه سی - *

محمدرینک نظر اذعانہ عرض ایتسہ لردہ کندیلرینی
تأهل و دوکون خصوصندہ معقول بر طرزہ ارجاع
ایله سہلر ہم قادیئلغہ ، ہم دہ مماکتہ خدمت ایتمش
اولمازلرمی ؟

طاهر المرلوی

بربرو کلرمزدہ

۴

عبدالله بن ججش بن ریاب الاسدی

رضی اللہ عنہ

جدیفغمبری عبدالمطلب حضر تلرینک آلتیسی دہ
شاعرہ بولونان (ام حکیم) (أروی) (أمیمہ)
(برہ) (صفیہ) (عائکہ) اسملی کریمہ لرندن ایکنجیسی ؛
خی اسددن (ججش بن ریاب) ایله ازدواج ایدہ رک
(عبدالله) (عیداللہ) (ابواحمد عبد) اسملریلہ
مسنی اوچ اوغلی و - بالآخرہ ازواج طاهرات
سلکنہ کیرن - (زینب) نامندہ بر کریمہ سی و (حنہ)
آدلی بر قیزی اولمشدی . (۰)

خی اکرمک خالاسی اوغلی اولوب دای زادہ -
لرینک نبوتی تصدیق ایله مش بولونان بوقاردہ شلردہ
قدمای مسلمینک ہر بری کبی سفہای مشرکینک
اذا وجفاسنہ معروض قالورلردی . وقتاکہ طرف
جلیل نبویدن (لوخرجتم الی ارض الحبشة...) یعنی
وجذاب حق سزی دوچار اولدیفکنز صیقینتیدن
قورتارنجہ بہ قدر حبشستانہ کیتسہ کزہ زیزا

(۰) حنہ : طلحہ وزنندہ اسماء نسواندنذر . حنہ
المعذیہ شول جاریہ درکہ شرفیاب اسلام اولوب لکن بر
کافرک تحت تملکندہ اولقلہ اسلامہ کلدیکیچون دائماً اشکنجہ
وتعذیب ایدر ایدی . ابوبکر الصدیق رضی اللہ عنہ واقف
اولدقدہ اشترا واعتاق ایلدیلر . نتہ کہ بلال حبشی رضی اللہ
عنہ حضر تلرینی دخی اولہ جہ ایلدیلر . وحنہ بنت ججش
وحنہ بنت ابی سفیان صحابیہ لردر - قاموس ترجمہ سی

لری خاوجندہ مطلقا بر قصور بولاجقلرینی و بونی
عللاً سویلہ جکلرینی دہ بیلورلر .

بوندن باشقہ کوروجی بہ جقماسنی نسویت
محترمہ لرینہ تجاوز تلقی ایدن ، برلکدہ یاشایہ جفی
کنجی کندی بونوب سہومک ایستہ بن بعض
عصری خانملریمزدہ ، اشتراسنہ قدرت مالیکہ عدم
تحملة بناءً ایکرہ تی اولارق آلتان صیرمالی
البسہنی ، عاریت قالدیریلان تاجی ، اجرت مقابلندہ
کتیریلان تلی ، بولی کینوب طاقینقدن سوکرا
اومستعار زینتلہ کوشہ یہ اوطورمقدن ، تجرمہ سنی
اوجاقدہ ، چاماشیرینی لکنندہ بر اقوب کلن سیرجی
قادیئلرک متجسس و مستہزی باقیشہ لرینہ قارشیی
قوروم صائمقدن واز کچہ میورلر .

بکا اولہ کلیورکہ دوکونلردہ بر جوق اسرافات
یایلماسنک ، سوکرادہ وقابن آنا ظیریلتیسندن بتر
الاجقلی دیریلتیسی دیکہ مہدیہ مجبورت حاصل
اولماسنک بادئ اظلمی ؛ شوکلینہ بائق طادت
سیتہ سیدر . اکرا واعتیادسقیم ؛ ترک ویا منع ایدیلہ بیلسہ
دوکون مصرفاری همان یاری یازی یہ اینویزیر .
چونکہ انسان ؛ ماہیت مالیکہ سنی بیان اقربا واجناسنہ
قارشیی اوقدر کورونمک و اودرجہ آلدایق
ایستہ مہر ، ایستہ سہ بیلہ قدرت و مکننتی بیلدکلری
جهتلہ موفق اولاماز .

فہمینست کچین متفکر محرر لریمز ؛ قادیئلرہ قارشیی
حقوق نسواندن ، اور وادہ قادیئلرک مبعوث انتخاب
ایدیلشندن ، قیشاق مودانک قماشندن و دیکیشندن ،
جای ضیافتلرینک آداب و مراسمندن بحث ایدہ -
جکلرینہ شو صایدیفم محذورلری ، علی الخصوص
(یوز یازیسی) و (پاچہ) کونلری صباحدن آقشامہ
قدر کلن کیدمک قارشیسندہ (صاغ و جانلی مخلوقات
سیرایتدیریلر کبی !) طور مق ؛ کوروجی حضورندہ
برایکی دقیقہ بولومقدن یک فضلہ مناسبتسزلک اولاججفی

اورادم بر حکمدار وارد رک اونک یاننده کیسه ظلمه
او غراماز . اوراسی خیر اومولان بر یردر ،
مساعده سی شرف ظهور ایتدی ، - معصب بن
عمیر مقاله سننده یازیلدینی وجهله - احسابدن
بعضیلری قانقوب حبش دیارینه کتیدی .

قافله مهاجرین میاننده (عبدالله بن جحش)،
(عبدالله بن جحش) و زوجہ سی اولوب مؤخرآ
(ام حبیبہ) کنیہ سی آلان (رملہ بنت ابی سفیان) ده
بولونویوردی .

صوکرآ عبدالله ایله ابواحد و زوجہ سی مکہ
عودت ایدہ رک مدینہ منورہ یه هجرت ایله دیلر .

عبدالله بن جحش ایله زوجہ سی رملہ اوراده
قالدی . حتی قبل الاسلام قریشک دین اشترآ که
مخالفتلرندن طولای (حنفاء قریش) ده نیلان ذواتدن
معدود ایکن مسلمان و مهاجر اولارق حبشستانه
کیدن عیدالله؛ اوراده مختصرآ وفات ایتدی . طول
و بیکیس قالان زوجہ سی رملہ ، یعنی ام حبیبہ
حضرتلری ده نجاشی حبش طرفندن علیه الصلوة
اقدیمزه نکاح و مدینہ یه اعزام ایدیلدی .

مکه مشرک لری؛ تعصب مذهبی الجاسیله اهل
اسلامی ترک دیاره مجبور ایله مشکن مدینہ ده اشاره
باشلایان مسلمانلانی کوکندن کسک ایچین اورایه
عمومی بر هجوم یایمق تصورنده بولوندیلر . بومناستله
عليه الصلوة والسلام اقدیمز (اكتبوا لي من تلفظ
بالاسلام) بویوردی و یاییلان تحریر نفوسندن
لذی الحاجه مدینہ یه مدافعه ایدہ بیله جک ۱۵۰۰
مسلمان اولدینی آکلاشیلدی . بر طرفندن ده
(وعدا لله الذين آمنوا منكم . . . - سورة النور)
یعنی «جناب حق؛ سزدن ایمانه کلوب ده اعمال
صالحه ده بولونانلری مشرکین و کفارک اراضیسنده
خليفة ، یعنی اورالرده ساکن اولانلره خلف اتخاذا

ایله یه جکفی وعد بویورمشدر . نیتہ کیم اولردن
اولکیلریغی ده اوله جه خلیفه قیلمشدی . کذا
او مؤمنلرک خوشود بولوندقلری مسلمانلغه مکانت
و یره جک و کندیلرینک قورقورلری امن و امانه
تبدیل ایله یه جکدر . او حالده که: بکاء بادت ایدہ جکدر،
بکا برشی شریک قوتما یاجقلردر . بوندن صوکرآ
کفران نعمتده بولونانلرده فاسق و فاجر اولانلردر»
آیت کریمہ سی نازل اولارق مسلمانلر جانب الہیدن
تأمین ایدیلشدی . هجرتک (سنه الاذن) ده نیلان
ایکنجی ییلنده و صفر آینک ۱۲ نجی کیجه سنده
(اذن للذين يقاتلون . . . - سورة الحج) یعنی
«مشرکاردن کوردکاری ظلم طولایسیله مقاتله
ایتمک ایسته ین مؤمنلره اذن و یریلدی . حقیقه
الله تعالی اولنلری منصور و مظفر قیلمایه البتہ قادردر .
او مؤمنلرکه آنجاق الله بزم و رعزدر دیدکلرندن
طولای نا حق یره دار و دیارلرندن چقاریلشلردر .
اگر الله؛ انسانلردن بعضیلرینی بعضیلریله دفع و منع
ایتمه سه یدی صومعه لر، کلیسالر خاورالر، دروننده
نام الہی چوق چوق ذکر ایدیان مسجلر؛ مطلقا
خراب اولوردی . جناب حق؛ دینه یار دیم ایدنلری
بلاشک منصور و مظفر قیلا حقدر ، الله حقیقه
قوی و غالبدر ، آیت کریمہ سیله مسلمانلره مدافعه
حق ایچین محاربه یه مأذونیت و یریلدی .

اذن الہی اوزہ رینه نبی حکیم علیه افضل -
الصلوة والتسليم طرفندن قرشیلری مدینہ اوسته
یورومکدن زیاده شامه کیدوب کلن کاروانلرینی
سلامتله کوتوروب کتیرمه یی دوشوندورمک ایچین
غزوه لر و سر یه لر ترتیب اولوندی . سنه ثانیه هجریه
جمادی الآخره سنک، یاخود رجینک صوکرینه طوغرو
ایدی که بر کیجه رسول الله صلی الله علیه وسلم اقدیمز؛
عبدالله بن جحش « یارین صباح ساحلی اولارق
نمازه کل ، سنی بر یرہ کونده ره جکم ، بویوردی .

وحرکاتندن بزه معلومات ویر» [۱] دیبه یازیش
اولان تعلیماتنامہ بی آرقداشرینہ تبلیغ استدی .
ہیسی دہ سمعاً و طاعة دیہ رک یولہ دوام ایلہ دیلر .
بحران [۲] موقعہ کلینجہ سعد بن ابی وقاص ایلہ
عتبہ بن غزو انک ییندیکی دہ وہ غائب اولدینی جہتلہ
اونی آراق ایچون ایکسیی قالدی، دیکر لری ایلرلہ .
دیلر و طائفلہ مکہ آراسندہ واقع (بطن نخلہ) بہ
واصل اولدیلر .

(عمر و بن الحضرمی) ایلہ (عثمان بن عبداللہ
بن المغیرہ) (نوفل بن عبداللہ) (حکم بن کيسان)
وسائرہ نیک اداره سندہ اولوب طائف سختیانی ایلہ
قورو اوژومی حامل بولونان قریش کاروانی دہ
اورایہ کلدی . عبداللہ بن جحشک توصیه نیلہ باشی
تراش ایدیش اولان عکاشہ بی کورن کاروان خلقی ؟
مشارالہ ایلہ آرقہ داشلرینی معتمر ظنیلہ امین اولارق
اورایہ قوندیلر و یوکلرینی ایندیروب دہ و دلرینی
اوتلامق ایچون صالیور دیلر .

سردار اسلام « بونلری بوکیجہ بیراقاجق
اولورساق حرمة داخل اولاجقلر ، مصادمہ بہ
باشلاساق شہر حرام ایچندہ حرب ایتیش اولاجقز
نہ یاپالم ؟ دیہ مشاورہ دہ بولوندی .

معلوم یا : رجب ، ذی القعدہ ، ذی الحجہ و
محرم آیلری (اشہر حرم) نامیلہ عربلر جہ محترم
طوتولوب اونلر داخلندہ حرب ایدیلر دی . کذا
مکہ مکرمہ نیک حدودی ایچریسندہ مقاتلہ اولونمازدی .
عبداللہ جحشک مشاورہ بہ لزوم کورمہ سی زمانک
جمادی الاخرہ نیک ، یا خود اشہر حرم دن بولونان
رجبک صوک کیجہ سی ، مکانک ایسہ حرم مکہ

[۱] امرنامہ نیک اصلی (سیرۃ الحلیہ) دہ محرردر .

[۲] بحران بانک ضعی و فنی ایلہ مضبوط و مکہ
ایلہ مدینہ آراسندہ بر موضع اولدینی (یا قوت حموی) نیک
(معجم البلدان) ندہ مذکوردر .

ایرہ سی کون نمازدن صوکر (اُبی بن کعب)
حضرتلرینی حجرہ سعادتہ دعوتلہ بر امرنامہ یازدیروب
دورولو، بوکولو اولارق عبداللہ ویردی . مکہ بہ
متوجہاً ایکی کون یورودکن صوکر او قابالی
امرنامہ بی او قویوب موجبنجہ حرکتدہ بولونماستی
تذیہ و کندیسنی (امیر المؤمنین) (۱) عنوانیلہ سکز
کیشی بہ سردار تعیین استدی .

بوسکز کیشی (ابو حذیفہ بن عتبہ بن ربیعہ)
(عکاشہ بن محسن) (عتبہ بن غزو ان) (سعد
بن ابی وقاص) (واقد بن عبدالمہ) (خالد بن البکیر)
(سہیل بن بیضاء) (عامر بن ربیعہ) دن عبارت
اولوب ہر ایکسیی بر دہ وہیہ یینشلردی .

مدینہ دن ایکی کون آچیلنجہ امیر المؤمنین ؟
امرنامہ یینغبری بی آچوب او قودی . « اللہک
اسی و برکاتیلہ یورو . بر لکدہ کلک ایچین اصحابکدن
کیمسہ بی زور لاما . سن ، امریک انفادی ایچین
بطن نخلہ بہ قدر کیدوب قریش کاروانی کوزلہ

(۱) ایلک دفعہ (امیر المؤمنین) عنوانی آلان بروجہ
محرر عبداللہ بن جحشدر . مؤخر آ بو عنوان ؟ حضرت ہمدن
ابتداء خلفای اسلامہ تخصیص اولونمادیر . معلومدر کہ
جناب صدیقہ (خلیفہ رسول اللہ) دیرلردی . جناب
عمر دہ ہدایت خلافتدہ (خلیفہ خلیفہ رسول اللہ) دیہ بہ
باشلادیلر . فقط پک اوزون اولدینی ایچون (خلیفہ ابی
بکر) دیدیلر . صوکر جناب فاروق ؟ عراق احوالہ
دائر معلومات ایدیک اوزرہ اورا عاماندن ایکی ذات ایستدی .
عامل دہ (عبد بن ربیعہ) ایلہ (عدی بن حاتم طائی) بی
کوندہ ردی . بونلر مدینہ بہ کلینجہ ہمز و بن العاصی
کورون « یانہ کیرمہ ہمز ایچین امیر المؤمنیندی استیدان
ایت « دیدیلر . ہمز ، بو عنوانی تصویب ایلہ حضور
خلیفہ بہ کیرنجہ « السلام علیک یا امیر المؤمنین » دیہ عرض
تحت استدی . حضرت خلیفہ « ہمز وانی نرہ دن بولک ؟ »
دیہ صوردی . اودہ حکایہ حال ایلہ برابر « بزم مؤمنز ،
سن دہ امیر عرسک » دیدیک جہتلہ فاروق اعظم (امیر المؤمنین)
عنوانی قبول ایلہ دی .

حدودینه یاقین بولونماسدن منبعث ایدی. مجاهدلر؛ فرصتی قاجیر مابق ایچین تجاوزده قرار ویردیلر . واقد بن عبداللہک آندینی بر اوق ایله عمر و بن الحضرمی بی روح اولارق یرہ سہریلدی. عثمان بن عبداللہ بن المغیرہ ایله حکم بن کینان اسیر ایدیلدی . نوفل بن عبداللہ ایله سائرلری ده طاباته قوت قاجوب قورتولدی . کاروانده کی اموال و اشیانک هبسی مجاهدینک نصیبی اولدی .

ایشته مسلمانلر طرفدن ایلاک دفعه دشمن اولدورمک واسیر طوتوب غنیمت آلمق بووقعده ظهوره کلدی .

عبداللہ ایله آرقه داشلری مغنماً مدینه به عودتله نقل کیفیت ایتدکلرنده صلی الله علیه وسلم اقدیمز ؛ د بن سزه شهر جرامده حرب ایدیکمز دیبه امر ویرمه مشدم ، بووردی و غنائله برابر اسیرلرک ، سعدو عتبه نک سالماً عودتیه قدر حفظ ایدیله سی ایچین امر ویردی .

نابیدی وار طاهر المرلوی

مولویلاک مناقبندن

[بر (متنو یغوالق) توجیهی دولایینه]

شرقه یازیلان بر چوق تصوف کتابلری آره سنده مشوی شریفک موقعی پک علویدر . املا اولدینی تاریخدن اعتباراً قیمتی دایما تزايد ایدن بومبارک کتابک مبدع مشهورندن اول اجداد کرامی و خصوصیه والد ماجدلری حقنده بر آاز معلومات ویردکدن صکره اصل موضوعمه کیرمکه اسکی مناقب نویسلرمزک اثر مبارکلرینه کوره حرکتی فائده لی بولدم :

بشنجی عصر هجرینک صوکلرینه باقارسه ق بلخ شهری و اطرافنده خوارزمشاهیلرک اداره حکومتده

اولدق لرینی کوروروز . بغدادده عباسی خلیفه لرینک اسکی شوکت و عظمتلری آزالمش ، سلطنتلری شعله سنک زوالی اماره لری وار . عربستاندن ظهور ایدن محمد بک ؛ عراق ، ایران ، بخارا ، بلخ طرفلرینه ده دین اسلامی نشر ایتدیکندن برخیلی قیمتلی عالملر بولنوردی . . بلخ شهرنده ابوبکر الصدیق نسلدن و مشهور علمادن (حسین خطیبی) جلال الدین خوارزمشاهینک عمیسی (علاء الدین خرم شاه) ک کریمه لری ملکه جهان (امة الله) سلطان ایله ازدواج بیورمشلردر . حسین خطیبی نک بلخده کی علمی شهرتی کندی سنک خاندان حکمداری ایله صهریتنی انتاج ایتمشدی . . (۵۴۳) تاریخنده - اشارت نبویه ایله - مملکتک عالملری طرفندن (سلطان العالمیا) تلقیب اولتان (محمد بهاء الدین) حضرتلری تولد بیورمشلر و پدر طایرلری کوچک یاشلرنده ایکن غائب ایشلردی . والده لری سلطان ؛ محمد بهاء الدینک تحصیلنه صوک درجه اعتنا ایتش و بویله لکه مشارالیه عصرینک اک بنام و پک شهرتشعار بر عالمی اولمشدر . اوزمان شرقه بیوک عالملر ، متصوفلر درس لرینی جامعلرده یابارلردی . مدرسه لر تره قدیم یونان فیلولوزوفلرینک قورلرینی خاطر لایتیر . . اورایه مملکتک حکمدارندن ، وزیرلرندن ، معروف عالملرندن دیگر خلق طبقه سنه قدر هر کس کلیردی . . غلبه لقی بر کتله اوکنده متصوفلر ، عالملر فکرلرینی سر بستجه سویلرلردی . سلطان العالمیاک مجلسلری جماعتک کثرتیه مشهور ایدی . . هم زاده لری تفسیر صاحبی (فخر الدین بن عمر الخطیبی) نک استرقابی اوزرینسه بو جمعیت ، حکمدارک بیله نظر دقتی جلب ایتمشدی . سلطان العالمیاک درسنه بر چوق اوزاق یرلردن کلنر بولنور ، باغری یاتیق ، کوکلی آچیق نیچه مؤمنلر ، بهره صاحبی کنج عالملر مرید و بنده سی اولیوردی .